

Голові разової
спеціалізованої вченої ради
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»
доктору економічних наук, професору
А.А.Макуріну

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з державного управління, доцента Сергієнко Лариси Василівни на дисертацію Гавриленко Анастасії Сергіївни «Публічноуправлінська інституціоналізація національної антикорупційної політики», подану до захисту у спеціалізовану вчену раду Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» на здобуття ступеня доктора філософії галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дисертації, зв'язок з науковими програмами, темами.

Дисертаційне дослідження А.С. Гавриленко представляє собою ґрунтовну наукову роботу, що розкриває комплексну проблематику публічноуправлінської інституціоналізації національної антикорупційної політики в сучасних трансформаційних умовах України. Автор науково обґрунтовано синтезує теоретичний аналіз із практичною спрямованістю, пропонуючи інноваційні підходи до вдосконалення інституційної архітектури антикорупційної діяльності. Особливу цінність роботи становить її своєчасність у контексті євроінтеграційних процесів та необхідності зміцнення функціональної спроможності публічного управління в умовах воєнного стану та посткризового відновлення.

Варто відзначити новаторський характер методологічних підходів дисертантки, який виходить за межі традиційного розуміння інституціоналізації як суто формального створення антикорупційних органів. А.С. Гавриленко доводить, що ефективна інституціоналізація антикорупційної політики має відбуватись як багаторівневий процес, що охоплює нормативний, організаційний, процедурний та ціннісний аспекти. Такий підхід дозволяє автору запропонувати оригінальну модель системної інституціоналізації, в якій антикорупційні механізми інтегровані в загальний дизайн публічного управління.

Науково цінним здобутком дисертації є розроблена автором методологія дослідження властивостей інституціоналізації антикорупційної політики, що дозволяє здійснювати комплексний моніторинг антикорупційних трансформацій. Запропонований інструментарій оцінювання відповідає кращим

європейським практикам та адаптований до українського контексту, що підвищує його практичну значущість.

Значною перевагою дисертаційної роботи є проведений автором компаративний аналіз міжнародного досвіду інституціоналізації антикорупційних механізмів. А.С. Гавриленко ідентифікує унікальні інституційні моделі, що продемонстрували ефективність у різних соціокультурних та політико-правових середовищах, та визначає можливості їх адаптації до українських умов. При цьому авторка уникає простого копіювання зарубіжних зразків, натомість пропонує органічне поєднання міжнародних стандартів із національними особливостями державотворення.

Практичну значущість дослідження підкреслює розроблений дисертанткою комплекс рекомендацій щодо оптимізації інституційної взаємодії антикорупційних органів із іншими елементами системи публічного управління. Особлива увага приділяється механізмам координації зусиль центральних та місцевих органів влади, судової системи, правоохоронних органів, громадських організацій та міжнародних партнерів, що створює передумови для формування цілісної антикорупційної екосистеми.

Інноваційний характер дослідження проявляється у тому, що авторка приділяє значну увагу технологічним аспектам інституціоналізації антикорупційної політики. Аналіз потенціалу цифрових технологій, електронного врядування, автоматизованих систем моніторингу та відкритих даних демонструє глибоке розуміння дисертанткою сучасних трендів розвитку публічного управління та створює основу для впровадження технологічно орієнтованих антикорупційних інструментів.

Окремо слід відзначити методологічну обґрунтованість дисертаційного дослідження, яке базується на системному підході та поєднує інституційний, структурно-функціональний, нормативний та соціокультурний аналіз. Це дозволило автору сформулювати цілісну концепцію публічноуправлінської інституціоналізації антикорупційної політики, що відображає складний, багатовимірний характер цього процесу.

У цілому дисертаційна робота А.С. Гавриленко є вагомим внеском у розвиток науки публічного управління та адміністрування, що пропонує концептуально нове бачення антикорупційної політики як інтегрального елементу системи публічного управління. Наукова новизна, теоретична обґрунтованість та практична орієнтованість дослідження визначають його високу цінність для розвитку публічного управління в Україні та розбудови ефективних антикорупційних механізмів в умовах суспільної трансформації.

Дисертаційне дослідження виконане у межах теми науково-дослідної роботи Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» у межах науково-дослідної теми «Еволюція інститутів і форм публічного управління: теоретико-методологічні засади» (державний реєстраційний номер 0118U006488).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Дисертаційна робота А.С. Гавриленко є цілісним і ґрунтовним

дослідженням, у якому авторка комплексно підходить до аналізу процесів публічноуправлінської інституціоналізації антикорупційної політики в Україні. У роботі запропоновано власну концепцію, в основі якої лежить поєднання класичних і сучасних методів інституціонального аналізу, а також особлива увага приділяється застосуванню міжнародного та європейського досвіду в національних умовах. Авторка виокремлює не тільки структурні й нормативні аспекти, але й функціональні й ціннісні виміри, що свідчить про системний підхід до теми.

Анастасія Гавриленко практично і теоретично обґрунтовує стратегію аналізу механізмів формування, функціонування і удосконалення антикорупційної системи. Важливо, що авторка вже на рівні дисертаційного дослідження пропонує низку прикладних інструментів і рекомендацій, які частково впроваджені у практичну діяльність органів публічної влади. Це свідчить про прикладну спрямованість і актуальність роботи як для академічної, так і для управлінської спільноти.

Суттєвою перевагою дослідження є міждисциплінарний, компаративний огляд кращих зарубіжних практик та чіткий аналіз можливостей і обмежень їх впровадження в Україні. Автор використовує комплексний набір методів і демонструє обґрунтовану критичність щодо запозичення іноземного досвіду, підкреслюючи важливість врахування національних особливостей.

Дисертація має логічну структуру, всі висновки аргументовані, а практичні рекомендації спираються на ґрунтовний теоретичний і емпіричний аналіз. Вдало поєднуються традиційні і новітні підходи, зокрема авторка акцентує увагу на сучасних інструментах цифрової трансформації та електронного врядування, що є одним із ключових напрямів модернізації антикорупційної політики.

Таким чином, робота А.С. Гавриленко вирізняється актуальністю, науковою виваженістю і практичною цінністю. Вона істотно доповнює науковий доробок у сфері публічного управління й може бути корисною для подальшого розвитку антикорупційної політики та вдосконалення інституційної спроможності держави.

Наукова новизна одержаних результатів

Дисертаційна робота А.С. Гавриленко вирізняється цілісним і продуманим підходом до вивчення публічноуправлінської інституціоналізації антикорупційної політики, що забезпечило отримання добре структурованих і практично спрямованих результатів. Пріоритет у дослідженні віддано питанням адаптації ефективних управлінських інструментів до національного контексту, що дозволило авторці запропонувати низку дієвих концепцій та прикладних рекомендацій щодо підвищення спроможності антикорупційних інституцій в Україні.

Вдале поєднання різних дослідницьких методологій дало змогу по-новому розглянути окремі організаційні елементи антикорупційної політики, а також звернути увагу на логіку їх взаємодії у межах загальної системи публічного управління. Особливої уваги заслуговує прагнення авторки не лише аналізувати наявні практики, а й формувати системне бачення перспектив їх розвитку у контексті сучасних викликів для державного управління. Серед важливих

результатів дослідження - конкретизація критеріїв та індикаторів оцінювання ефективності роботи антикорупційних органів, а також визначення шляхів підвищення взаємодії владних структур, громадського сектору та міжнародних партнерів.

Авторська позиція А.С. Гавриленко відрізняється конструктивністю та відкритістю до інновацій: у роботі широко використано як класичні наукові підходи, так і сучасні напрями розвитку публічного адміністрування, зокрема цифрову трансформацію та інституційний дизайн. Аналіз структури та функцій антикорупційної системи України у контексті світових тенденцій дозволяє зробити вагомі висновки щодо подальшої модернізації цієї сфери та створює надійну базу для імплементації запропонованих рішень у практику.

Загалом, дисертація А.С. Гавриленко поглиблює наукові засади розвитку національної антикорупційної політики й формує цінний теоретичний і практичний ресурс для професійної спільноти у сфері публічного управління. Отримані авторкою результати та сформульовані пропозиції відкривають нові можливості для удосконалення інституційної спроможності держави в частині протидії корупції та підвищення ефективності управлінських процесів.

У дисертації:

у перше:

- обґрунтовано та розроблено методологічну концепцію інституціоналізації публічноуправлінського механізму національної антикорупційної політики у трансформаційних умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. Ключову увагу приділено формуванню багаторівневої інституційної структури, що базується на принципі інституційної гнучкості як здатності інституцій швидко перебудовувати свої функції, взаємодію та інструментарій залежно від появи нових корупційних ризиків, змін законодавчого поля чи організаційних моделей публічного управління. Запропонований інтегрований механізм поєднує переваги децентралізованого управління, зокрема можливість оперативного врахування локальних і регіональних особливостей, із забезпеченням надійної централізованої координації для протидії системним корупційним викликам. Це дозволяє забезпечити наступність антикорупційних заходів, їхню інтеграцію в єдину державну політику, а також підвищує витривалість системи до зовнішніх і внутрішніх загроз;

- введено трактування публічноуправлінського механізму антикорупційної політики у публічному управлінні, який передбачає постійну модернізацію організаційних, правових та інформаційних інструментів для запобігання й протидії корупції. Особливістю такого механізму є акцент на гнучкості комунікацій між державними структурами, громадським суспільством і міжнародними партнерами, на обміні аналітичною інформацією, взаємному посиленні спроможності до ідентифікації корупційних ризиків та швидкої адаптації інституційної політики до нових викликів;

- розвинено і докладно обґрунтовано феномен антикорупційного імперативу управління. Під цим поняттям мається на увазі стратегічний пріоритет забезпечення доброчесності, прозорості та підзвітності в діяльності

органів публічної влади на всіх рівнях. Антикорупційний імператив розглядається не лише як зовнішнє регуляторне обмеження, а як внутрішній якісний стандарт організаційної культури державної служби та управлінської практики. З цього підходу випливає необхідність постійного оновлення інституціонального середовища – через впровадження механізмів відкритого урядування, ефективної системи моніторингу, запобіжників та інструментів управлінського реагування, що забезпечують довіру суспільства до державної політики та її легітимність навіть в умовах надзвичайних ситуацій і політичної турбулентності.

- удосконалено:

- наукові підходи до формування національного механізму антикорупційної політики в умовах особливого періоду державотворення, які комплексно поєднують досягнення теорії та практики у сфері державного управління, юридичних і соціальних наук. На цій основі запропоновано авторське визначення терміну «стратегічно-інноваційна модель (СІМ) публічноуправлінського механізму антикорупційної політики», в основі якої закладено сучасні концепти прозорості, підзвітності та справедливості у публічному управлінні. СІМ-модель виступає як сучасна концептуальна модель організації, функціонування та розвитку антикорупційної політики в системі публічного управління, що поєднує стратегічне бачення із впровадженням інноваційних інструментів, підходів та рішень для підвищення ефективності протидії корупції. В основі моделі чітко визначена стратегія боротьби з корупцією, інтегрована в усі сфери державної політики, що забезпечує координацію зусиль на національному, регіональному й місцевому рівнях, а також наступність і узгодженість антикорупційних заходів у довгостроковій перспективі, та реалізує встановлення стратегічних цілей, системний моніторинг, періодичне оновлення пріоритетів відповідно до зовнішніх і внутрішніх змін. Модель враховує специфіку викликів і загроз, властивих особливому періоду державотворення, забезпечує адаптацію антикорупційних механізмів до динамічних змін у системі управління;

- понятійно-категоріальний апарат науки державного управління, зокрема в частині уточнення змісту понять «відкриті дані як антикорупційний інструмент», «публічноуправлінські стандарти антикорупційного управління», «проблема колективної дії в боротьбі з корупцією». Визначення цих категорій здійснено на основі глибокого аналізу міжнародного досвіду формування систем запобігання та протидії корупційним ризикам, а також імплементації ефективних практик підвищення прозорості та підзвітності в публічному секторі.

- сучасні підходи до оцінки інституційної спроможності публічноуправлінського механізму антикорупційної політики в умовах кризового характеру особливого періоду державотворення. Досліджено функціонування правозахисних, судових підсистем та органів виконавчої влади загальної та спеціальної юрисдикції щодо їх здатності взаємодіяти та забезпечувати ефективне впровадження антикорупційних ініціатив. Запропоновано механізми посилення ефективності таких інституцій шляхом

удосконалення міжвідомчої координації та розширення громадського контролю у сфері антикорупційного моніторингу.

- механізми інтеграції інноваційних цифрових інструментів у систему антикорупційної політики публічного управління; обґрунтовано, що цифровізація не лише сприяє прозорості та моніторингу державних процесів, але й «надає імпульс» попередженню корупційних правопорушень шляхом впровадження електронного урядування, відкритих реєстрів, автоматизованого обміну інформацією між державними органами та створення ефективних каналів зворотного зв'язку з громадянами.

- організаційне забезпечення антикорупційної політики в умовах особливого періоду державотворення, з урахуванням підвищеної складності адміністративних викликів та необхідності оперативних і гнучких реагувань на корупційні загрози; акцентовано на важливості формування спеціалізованих міждисциплінарних команд, удосконалення процедур внутрішнього аудиту та ризик-менеджменту, а також розроблення програм постійної підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців у питаннях антикорупційної діяльності.

набули подальшого розвитку:

- теоретичні концепти та методологічні основи публічноуправлінської інституціоналізації, й на цій основі розроблено теоретичні концепти та методологію структурно-функціонального аналізу для вивчення комплексу завдань органів влади у сфері інституціоналізації національної антикорупційної політики. Це дослідження фокусується на трансформації інституційних форм та обґрунтуванні змісту публічноуправлінського забезпечення антикорупційної діяльності в умовах перезавантаження влади. Такий підхід дав змогу сформувати основи для ефективної реалізації антикорупційної політики, що включає: удосконалення нормативно-правового забезпечення, спрямованого на усунення корупційних прогалин та підвищення прозорості; створення оптимізованої організаційної структури антикорупційних органів та підрозділів, що забезпечує їхню незалежність та ефективність; розширення участі громадськості у моніторингу та контролі за антикорупційними процесами, посилюючи її роль як суб'єкта формування політики.

- наукові підходи до реформування антикорупційного державного управління, зокрема щодо реформування державного управління у сфері забезпечення національної антикорупційної політики. Такі підходи базуються на концепції сталого розвитку та інтегрують принципи ризик-орієнтованого та адаптивного управління. Розроблено теоретико-методологічні засади забезпечення доброчесності в державі як ключового складника пріоритетів розвитку державного управління до 2030 року. Це дозволяє системно розбудовувати антикорупційну екосистему, здатної реагувати на динамічні виклики та забезпечувати довгострокову стійкість до корупційних загроз;

- практичні підходи та механізми інституціоналізації антикорупційної політики щодо забезпечення формування особливих адміністративних режимів та механізмів інституціоналізації антикорупційної політики, зокрема в умовах воєнного стану. Ці підходи ґрунтуються на нормах чинного законодавства та

охоплюють правові, організаційні, інформаційні та технічні заходи публічноуправлінської діяльності. Особлива увага приділяється: врахуванню специфіки регіонів та галузей при впровадженні антикорупційних програм; забезпеченню координації між елементами антикорупційної інфраструктури; наданню підтримки та захисту викривачам корупції як ключовому елементу громадського контролю. Такі механізми спрямовані на створення стійкої та ефективної системи запобігання корупції, що є фундаментальним для національної безпеки та розвитку України

Дисертаційне дослідження повністю узгоджується зі спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», оскільки в його межах всебічно висвітлено ключові аспекти сучасного публічного управління, від концептуального змісту, категоріального апарату і методології, до принципів функціонування публічної влади. Авторка детально проаналізувала закономірності, особливості та актуальні тренди формування й розвитку національної антикорупційної політики, визначила основні фактори, що впливають на її ефективність, і розкрила механізми інтеграції антикорупційних підходів у публічне адміністрування. Варто відзначити, що в роботі особлива увага приділена критичному вивченню та осмисленню напрацювань міжнародного досвіду, що забезпечило можливість розробити практичні пропозиції з урахуванням сучасних стандартів управління. Окрім аналізу провідних європейських практик, проведено адаптацію цих підходів до специфіки українських реалій, що сприяє підвищенню релевантності і дієвості запропонованих рекомендацій.

Робота демонструє, що впровадження принципів відкритості, прозорості та доброчесності у публічне управління є передумовою для формування ефективної антикорупційної політики та зміцнення інституційної стійкості держави. Дисертація повністю відповідає вимогам галузі знань, оскільки містить науково-обґрунтовані висновки, що можуть бути впроваджені у практику органів влади та сприяють подальшому оновленню системи публічного управління в Україні.

4. Повнота викладу результатів дисертації в опублікованих працях

Основні наукові результати дисертації А.С. Гавриленко висвітлені у 8 публікаціях автора: у 4 статтях у вітчизняних фахових виданнях, 1 розділі у колективній монографії, виданій у закордонному видавництві, 3 тезах доповідей у збірниках матеріалів наукових комунікативних заходів.

Практична значення і впровадження результатів дисертаційного дослідження

Практичне значення дисертаційної роботи А.С. Гавриленко є одним із ключових її досягнень, адже розроблені у дослідженні теоретико-методологічні основи та практично-орієнтовані положення спрямовані не лише на академічне осмислення проблематики, а й на реальне вдосконалення системи публічного управління у сфері протидії корупції. Значну частину роботи присвячено формуванню конструктивних рекомендацій і пропозицій, які здатні лягти в основу сучасних управлінських рішень і політик, сприяючи підвищенню ефективності діяльності органів влади.

Особливо важливо підкреслити, що наукові висновки та пропозиції

авторки вже знайшли практичне втілення: результати дослідження були взяті до уваги під час розробки пропозицій щодо вдосконалення діяльності органів державної влади і вже впроваджуються у роботу Хмельницької обласної військової адміністрації, Хмельницької районної військової адміністрації, а також застосовуються у діяльності громадської організації «Фундація публічно-правових ініціатив» (ГО ГНО). Це свідчить про затребуваність отриманих наукових напрацювань, їхню адаптованість до сучасних управлінських реалій і здатність вирішувати актуальні проблеми публічного сектору.

Практичне значення дисертації посилюється тим, що запропоновані автором підходи до впровадження інноваційних механізмів, систем моніторингу, організаційних та технологічних рішень можуть бути використані для реалізації професійного супроводу реформ, підвищення прозорості, відкритості й доброчесності органів публічної влади на різних рівнях. Такі наукові рекомендації здатні стати дієвим інструментом у діяльності як центральних, так і місцевих адміністрацій, а також громадських об'єднань, що працюють у сфері запобігання та протидії корупції.

Використання результатів роботи.

Особливої уваги заслуговує прикладна цінність дисертаційного дослідження А.С. Гавриленко, результати якого вже сьогодні активно впроваджуються на різних рівнях публічного управління. Наукові рекомендації, ґрунтовні висновки та інноваційні пропозиції автора знайшли безпосереднє практичне застосування при розробці стратегічно важливих пропозицій щодо вдосконалення діяльності органів правопорядку, що свідчить про високу релевантність дослідження сучасним запитам системи державної влади.

Вагомим підтвердженням значущості наукового доробку є успішна імплементація результатів роботи в практичній діяльності органів публічної влади. Запропоновані авторкою механізми, інструменти та управлінські підходи вже продемонстрували свою ефективність у реальних умовах адміністративної практики, що свідчить про їх дієвість та потенціал для системного удосконалення антикорупційної політики на національному та регіональному рівнях.

Важливим аспектом практичної цінності дисертації є її вплив на вдосконалення освітнього процесу та підготовку висококваліфікованих фахівців за спеціальністю «Публічне управління і адміністрування». Результати дослідження А.С. Гавриленко були успішно інтегровані в навчальний процес, що забезпечує безперервність циклу «наука-практика-освіта» та сприяє формуванню нового покоління управлінців із глибоким розумінням сучасних антикорупційних механізмів та інституційних процесів.

Широкий спектр впровадження результатів дисертації свідчить не лише про її академічну цінність, але й про значний потенціал для практичного застосування. Запропоновані авторкою науково-практичні розробки мають системний характер і здатні якісно трансформувати підходи до формування та реалізації антикорупційної політики, підвищуючи інституційну спроможність органів влади та ефективність їх функціонування в контексті сучасних викликів публічного управління. Таким чином, прикладна спрямованість дисертаційної

роботи А.С. Гавриленко є її безсумнівною перевагою та підтверджує високу практичну раціональність проведеного дослідження для розвитку системи публічного управління та адміністрування в Україні.

Дискусійні положення та зауваження до змісту та оформлення дисертації.

Враховуючи глибину опрацювання дисертаційної тематики, високу ступінь її наукової новизни та послідовну логіку викладу матеріалу, варто відзначити загальний високий рівень виконання дисертаційного дослідження А.С.Гавриленко. Разом із тим, навіть за умови комплексності і аналітичної ретельності роботи, окремі питання залишаються відкритими й викликають дискусію у науковій спільноті. Це створює додаткові можливості для подальшого осмислення та вдосконалення напрацьованих концепцій. Тому доцільно звернути увагу на деякі аспекти авторського підходу формування національної антикорупційної політики.

1. Авторка дисертації заслуговує схвальної оцінки за системне та сучасне висвітлення теми цифрової трансформації у сфері публічного управління, зокрема за акцент на впровадженні цифрових платформ в антикорупційній діяльності (підрозділ 2.3, розділ 3). Представлені напрацювання відзначаються інноваційністю та актуальністю в умовах розвитку електронного врядування. Водночас доцільно було б додатково акцентувати на методичних аспектах оцінювання ефективності впроваджених цифрових інструментів. Зокрема, доцільно було посилити цілісний аналіз критеріїв і показників результативності digital-рішень у сфері антикорупційної політики, а також більш детально висвітлити можливі ризики й обмеження, пов'язані з діджиталізацією управлінських процесів – від безпеки даних до адаптації користувачів та технічних збоїв. Такий підхід дозволив би підвищити практичну цінність дослідження та більш детально окреслити шляхи подальшого вдосконалення цифрових механізмів у системі публічного управління.

2. У дисертаційній роботі заслуговує на позитивну оцінку визначені дослідницькі акценти на ролі неурядових організацій, громадських об'єднань і журналістських ініціатив у сфері запобігання корупції. Авторка демонструє розуміння важливості громадського контролю та міжсекторної співпраці, що відповідає сучасним тенденціям розвитку антикорупційної політики (підрозділ 2.1, підрозділи 3.2, 3.3). Водночас доцільно було б розширити аналіз щодо взаємодії державних органів із громадським сектором, і не лише окреслити форми залучення, а й детальніше дослідити результати такої співпраці та оцінити її системний вплив на ефективність реалізації антикорупційних заходів. Корисним також було б дослідження перешкод та обмежень, які існують на шляху до сталого партнерства держави та громадських ініціатив, а також аналіз механізмів подолання таких викликів. Таке тематичне поглиблення дозволило б більш системно показати потенціал інтеграції зусиль усіх зацікавлених сторін і дати цінні орієнтири для майбутньої практики у сфері публічного управління.

3. У дисертації (розділ 1, розділ 3) авторка комплексно й на високому науковому рівні досліджує інституційні, правові та організаційні механізми реалізації антикорупційної політики. Цей системний підхід дає можливість

грунтовно окреслити стратегічні та структурні засади протидії корупції в публічному управлінні. Однак, попри беззаперечну цінність аналізу інституційного рівня, дещо меншою мірою була розглянута роль індивідуальної відповідальності посадових осіб, а також питання формування, впровадження й дотримання етичних стандартів на особистісному рівні. Адже у сучасній теорії та практиці публічного управління дедалі більшого значення набувають питання особистої доброчесності та стандартів поведінки публічних службовців. Забезпечення належної персональної відповідальності, підтримка середовища, у якому дотримання етичних норм стає не лише вимогою, а й внутрішньою цінністю персоналу, суттєво впливає на ефективність превентивної роботи, а також рівень суспільної довіри до органів влади. Доцільним було б дослідити в 3 розділі дисертації питання, присвячені аналізу превентивних інструментів, які сприяють самоконтролю та самоудосконаленню персоналу, а також показати ефективні приклади впровадження етичних принципів у діяльності різних органів влади, щодо яких авторка зазначає досить фрагментарно.

4. Авторка дисертації заслуговує на схвалення за ретельний та системний порівняльний аналіз інституціоналізації антикорупційної політики, що ґрунтується переважно на європейському досвіді, який є надзвичайно цінним з огляду на спільність ціннісних та інституційних орієнтирів для України. Використання комплексного огляду сучасних європейських моделей, їхніх сильних і слабких сторін, а також практик їхньої імплементації в публічному управлінні дає змогу чітко зрозуміти сучасний контекст розвитку антикорупційної політики та окреслити шляхи вдосконалення цієї сфери в Україні.

5. Варто відзначити, що сучасна наукова дискусія та міжнародна практика можуть виграти від застосування ширшого порівняльного підходу, який знайде відображення у залученні досвіду країн із відмінними історичними, політичними та соціальними умовами, зокрема держав Балканського регіону, Латинської Америки, Азії. У зазначених країнах реалізація антикорупційних стратегій часто супроводжується значними трансформаційними викликами, нестандартними управлінськими підходами, боротьбою з інституційними бар'єрами та подоланням правових колізій. Розширення порівняльної бази за рахунок аналізу антикорупційних практик у різних політико-правових моделях дозволило б створити більш багатогранний науковий контекст, детальніше проаналізувати фактори, що ускладнюють чи, навпаки, прискорюють імплементацію дієвих антикорупційних заходів. Це дало б можливість чіткіше ідентифікувати механізми подолання унікальних для України загроз, а також запропонувати інноваційні рішення, що довели свою ефективність у країнах із різним рівнем політичної стабільності, структурою корупційних ризиків і розвитком громадянського суспільства.

Наведені зауваження і рекомендації не зменшують значущості проведеного дослідження, а відкривають перспективи для його подальшого розвитку. Такий крок дозволив би зробити наукові висновки дисертації ще універсальнішими, адаптованими до ширшого кола країн з трансформаційною специфікою, а також посилити практичний вплив роботи як для законодавчої,

так і управлінської спільноти.

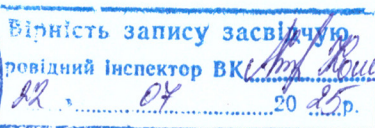
7. Загальний висновок про відповідність роботи встановленим вимогам

Висловлені зауваження та пропозиції мають в основному рекомендаційний характер, не знижують загальної високої оцінки та значущості дисертаційної роботи Анастасії Сергіївни Гавриленко. Дисертаційна робота виконана з урахуванням окреслених автором мети й завдань, являє собою цілісне дослідження актуальної проблематики інституціоналізації національної антикорупційної політики в умовах правового режиму воєнного стану. Нові наукові положення, висновки й практичні рекомендації, які запропоновано до захисту, вирізняються обґрунтованістю та послідовністю, а також засвідчують логічність викладення дослідницького матеріалу. Рівень проведеного дослідження, чітка практична орієнтація виразно демонструють сформованість наукового світогляду і професійну зрілість дисертантки. Основні положення та підсумки дисертації мають безсумнівну теоретичну й прикладну цінність та можуть бути використані для подальшого розвитку галузі знань публічне управління та адміністрування.

Актуальність дисертаційної роботи, відповідний науково-теоретичний рівень, аргументованість і достовірність отриманих висновків та рекомендацій, ступінь обґрунтованості наукової новизни, теоретична і практична значущість отриманих результатів, науковий стиль виконання дослідження та оформлення дають підстави зробити висновок, що дисертаційна робота А.С. Гавриленко на тему «Публічноуправлінська інституціоналізація національної антикорупційної політики» за своїм змістом, науковою новизною і прикладною цінністю відповідає галузі знань «Публічне управління і адміністрування», спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019)», а її авторка, Гавриленко Анастасія Сергіївна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління,
доцент, декан факультету національної
безпеки, права та міжнародних відносин
Державного університету «Житомирська
політехніка»

Л.В. СЕРГІЄНКО